

PARLEM DE CUINA

Juan A. Fernández
Cuiner

@ WWW.CUINANT.COM
✉ parlemdecuina@hotmail.com

Ortigues

Aquesta setmana vos propòs emprar ingredients poc habituals com aquesta verdura, el consum de la qual ha caigut en desús

Avui, si us pareix bé, us proposo d'usar un ingredient poc habituals a les nostres cuines, però amb unes bones qualitats i un bon sabor. Avui cuinam ortigues.

Podem dir que les ortigues són les plantes del gènere *Urtica*, com la *Urtica Urens*, *Urtica Atrovirens*, *Urtica Dioca* o *Urtica Galeopsifolia*, per anomenar-ne algunes de mediterrànies. Però existeixen més de 40 varietats repartides per tot el món.

Per la seva composició és a l'hora aliment i medicina, ja que 100 grams d'ortiga aporten 480 mg de calci, ni més ni menys que un 60% de les necessitats diàries. Aquests 100 grams també contenen 57 mg de magnesi (la sisena part dels requeriments diaris); 1,6 mg de ferro i 800 micrograms de manganès. Pel que fa a les vitamines, destaquen la provitamina A, la B2 i l'àcid fòlic, i sobretot, la vitamina K, ja que 100 grams d'ortigues subministren el quàdruple de la necessària.

Lluís Ripoll en el seu llibre *Herbes i Remeis casolans*, ens recorda que l'ortiga és bona per tractar la diarrea i el reuma. Que es poden usar tants els brots florits com les fulles. L'ortiga fresca, acabada de collir, s'aplicava en medicina popular sobre la pell com a re-

vulsiu, de manera que la picor alleugerís el dolor en problemes reumàtics i lumbàlgies. La planta, mostra així mateix, un clar efecte astringent, hemostàtic i vasoconstrictor. I aplicada en rentats, fregues o banys s'indica per frenar hemorràgies diverses, com les nasals i les uterines, sobre ferides superficials, en nafres i úlceres dèrmiques, sobre èczemes secs i en dermatitis seborrèiques. També se li atribueix un efecte preventiu davant la caiguda de cabells, per la qual cosa s'utilitza en fórmules anticai-guda per a enfortir-lo.

Gràcies a la seva riquesa en ferro es considera un bon reconstituent per tractar l'anèmia i la debilitat, i ingerida té també un lleuger efecte hipoglucemi-ant i hipotensor.

També és destacable el seu ús com a planta diürètica i depurativa, ja que afavoreix l'eliminació d'urea i àcid úric a través de l'orina. Ajuda a combatre la retenció de líquids i els edemes per insuficiència de retorn venós. També té un gran valor com a antihistamínic natural i es pot utilitzar, paradoxalment, en infusions per alleugerir la urticària.

Com prendre l'ortiga

Amb un primer bull, escaldant, o bé ren-

tant-la bé a raig amb aigua freda i vinagre perden el seu poder urticant. Val a dir que poden ser ingerides sense por malgrat el seu efecte urticant. Les fulles fresques es poden prendre liquades en suc, batuts i licors. La planta seca, en infusió depurativa; moltes vegades es feia una infusió d'ortiga i poma.

També es comercialitza en forma de tintura o extracte líquid, en cremes o ungüents, i com a suplement dietètic per la seva aportació de calci.

Com es prepara a la cuina

Molts de plats populars inclouen l'ortiga com l'ingredient estrella. És el cas de l'arròs amb verdures saltat amb ortigues; el remenat de bolets i ortigues; la truita d'ortigues i alls tendres; la sopa o crema d'ortigues (que després us dono la recepta en aquesta mateixa pàgina); les croquetes de formatge i ortigues; la lassanya vegetal amb ortigues i espinacs o la quixe d'ortigues.

El més important és que un cop collides i escollides les parts més bones les hem de fer netes amb abundant aigua freda i un raixet de vinagre. A més de tot això, hem de rebegar-les bé amb aigua freda ja que així perdran els pels urticants.

CUINA DE TEMPORADA:

Crema d'ortigues

INGREDIENTS

Per a 10 persones

- 2 manats d'ortigues.
- 1 ceba,
- 50 grams d'oli d'oliva
- Un tassó de llet o nata
- Sal, pebre bo negre i nou moscada
- Dos porros,
- 4 patates grosses
- Un poquet de moradriu
- 200 grams de formatge (opcional)
- Aigua o brou de carn o verdures

ELABORACIÓ:

● En primer lloc netejam la verdura i les patates i ho tallam a dau petits. Dins una cassola posam a sofregir a foc fort tota la verdura i quan comenci a agafar color afegim les patates i deixam coure, ara a foc fluix, per tal que tot es vagi confitant.

● Passats uns minuts afegim el formatge i deixam que aquest es fongui. Afegim el líquid just per a cobrir el cuinat i les espècies. Deixam coure a foc lent fins que tot sigui tendre i acabam refinant sa crema amb la nata o la llet.

● Ara ja li podem donar turmix, passar per un colador xino, rectificar de sabor si fa falta i ja la podem servir. Per a fer aquesta crema és aconsellable emprar només les puntes tendres de les ortigues. Acompanyau la crema d'ortigues amb crostons torrats donant-li el toc final amb un rajolí d'Oli d'Oliva Verge.

ESCOLA DE CUINA:

- Podeu veure el vídeo de la recepta d'avui al youtube <https://www.youtube.com/watch?v=eN2217nDp5s>
- Encara que en els últims anys el seu ús a la cuina ha decaïgut, l'ortiga ha estat una verdura molt apreciada al llarg de la història. Durant l'imperi romà, l'ortiga va ser un ingredient bàsic en la cuina i era un dels aliments bàsics dels legionaris. A l'Edat Mitjana també es va seguir emprant, encara que el seu ús va anar decaient.
- Les ortigues cal manejar-les amb compte. Emprau guants fins que estiguen ben netes o escaldades per evitar picors innecessaris. La cocció de les arrels pot generar irritació gàstrica en persones sensibles.
- Si és presa per pacients diabètics, s'ha de mantenir un control estricte per evitar descompensacions.
- Les llavors poden ser molt laxants, per això millor retirar-les si s'han de consumir les ortigues.
- Bibliografia: *Herbes i remeis casolans*. Lluís Ripoll. 1985. Editorial H.M.B.
- Bibliografia: *El Gran libro de las verduras*. Editorial Everest. 1991
- Bibliografia: *La Cocina y los Alimentos*. Harold Mc Gee. Editorial Debate. 2016